

IZAZOVI IZVEŠTAVANJA O CIRKULARNOJ EKONOMIJI KAO PARADIGME ODRŽIVOSTI

Dr Dejan Spasić*

Dr Ksenija Denčić-Mihajlov*

Rezime: Kao posledica efekata linearne proizvodnje, klimatskih promena i drugih degradirajućih uticaja na ograničene resurse, cirkularna ekonomija se u novije vreme pojavila kao instrument koji treba da obezbedi održivi razvoj kako na makro, tako i na mikro nivou. Izveštavanje o efektima cirkularnosti na svim nivoima pruža informacionu osnovu za praćenje, analizu i eventualne korektivne akcije u procesima cirkularne ekonomije. U tom smislu, u radu analiziramo dosadašnje domete i ograničenja primenjenih indikatora i metrika cirkularnosti na makro, mezo i mikro nivou. Ističemo neophodnost blagovremene implementacije savremenih praksi i pravila izveštavanja, a naročito regulative EU (Direktive o korporativnom izveštavanju o održivosti – CSRD i Evropskih standarda za izveštavanje o održivosti, naročito ESRS 5) u zakonodavstvo Republike Srbije.

Cljučne reči: Cirkularna ekonomija, indikatori, izveštavanje, dometi, ograničenja

1. Uvod

Direktni i indirektni uticaji pojedinaca, kompanija i društva kao celine, sa jedne strane, kao i po tom osnovu ili iz objektivnih razloga uzrokovani procesi klimatskih promena, iscrpljivanja resursa i drugih degradirajućih efekata, sa druge strane, nametnulo je potrebu transformacije od linearne ka cirkularnoj ekonomiji. Već nekoliko decenija se

---

* Univerzitet u Nišu, Ekonomski fakultet & Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet, Srbija. | ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-8540-579X> |

✉ dejan.spasic@eknfak.ni.ac.rs

* Univerzitet u Nišu, Ekonomski fakultet, Srbija. | ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-2419-0676> | ✉ ksenija.dencic-mihajlov@eknfak.ni.ac.rs

Rad je rezultat istraživanja po osnovu obaveza po Ugovoru o prenosu sredstava za finansiranje NIR u 2025. godini (evidencioni broj 451-03-137/2025-03), zaključenog između Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije i Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Nišu.

UDK 338.1:502.131.1]:657

DOI 10.5281/zenodo.17091411

smatra da održivi ekonomski rast zasnovan na linearnom modelu proizvodnje nije izvodljiv na planeti sa ograničenim resursima i ograničenim kapacitetom za apsorpciju otpada (Suárez-Eiroa et al., 2019, str. 952). Na primer, preko 90% gubitka biodiverziteta i degradacije vode, kao i približno polovina efekata klimatskih promena (ne uključujući klimatske uticaje povezane sa korišćenjem zemljišta) na globalnom nivou posledica je ekstrakcije i prerade prirodnih resursa (Oberle et al., 2019, str. 68). Iz pespektive ekologije, u sistemu linerne proizvodnje stvara se, dakle, prekomerni pritisak na ekosisteme, čime se ugrožava njihova regeneracija i opstanak (Michelini et al., 2017). Ugrožavanje životne sredine i, time, povećani rizici snabdevanja resursima i dostupnost oskudnih materijala značajno utiče na volatilnost cena inputa, što znatno može da ugrozi konkurentnost, ali i opstanak firmi.

Kao odgovor na ove izazove, jača svest o potrebi transformacije linearnog načina proizvodnje u model koji treba da obezbedi upotrebu resursa koji će u daljim fazama biti transformisani u svoj pojavni ili modifikovani oblik (saglasno konceptu “3R/4R”– smanji, ponovo upotrebi, recikliraj/oporavi), što bi koncept cirkularne ekonomije upravo trebalo da obezbedi.

Stvarni efekti modela cirkularne ekonomije moraju biti praćeni, mereni i adekvatno obelodanjeni. Budući da se ovaj koncept primenjuje na makro, mezo i mikro nivou, neophodno je ustanoviti adekvatne indikatore cirkularnosti koji odgovaraju nivou praćenja. U akademskoj i stručnoj literaturi se ističe da su zastupljenije metrike na makro i mezo nivou, dok je na nivou preduzeća i organizacija ova oblast još uvek na nižem nivou razvoja. Cilj rada je da se analiziraju dometi i ograničenja do sada kreiranih indikatora na svim nivoima praćenja. Predmet tih analiza će biti nalazi istraživanja sprovedenih u prethodnom periodu, publikovani u renomiranim naučnim časopisima.

Osim Uvoda, ostatak rada je strukturiran u sledeća poglavlja: najpre, u drugom delu rada, ukazujemo na karakteristike cirkularne ekonomije u svetlu ciljeva održivog razvoja na globalnom nivou i održivosti preduzeća i organizacija na mikro nivou. Analiza dometa i ograničenja merenja, praćenja i obelodanjivanja indikatora cirkularnosti na makro i mezo nivou je predmet razmatranja u trećem delu, dok u četvrtom delu ovu analizu vršimo iz perspektive korporativnog izveštavanja. U Zaključku su sumirani rezultati istraživanja.

2. Cirkularna ekonomija i održivi razvoj

Kako smo već istakli, paradigma cirkularne proizvodnje je prepoznata kao rešenje sa visokim potencijalom sposobno da obezbedi očuvanje resursa, odnosno postaje srž novog regenerativnog poslovnog pristupa, u kome materijali teku unutar jednog zatvorenog kruga. U tom smislu, i Evropska Komisija je u prvobitnom Akcionom planu za cirkularnu ekonomiju iz 2015. godine (pet godina nakon toga je usvojen novi, revidirani Akcioni plan, sa fokusom na čistiju i konkurentniju ekonomiju – European Commission, 2020) istakla da “prelazak na cirkularniju ekonomiju, gde se vrednost proizvoda, materijala i resursa održava u ekonomiji što je duže moguće, a stvaranje otpada minimizira, predstavlja suštinski doprinos naporima EU da razvije održivu, niskougljeničnu, resursno efikasnu i konkurentnu ekonomiju” (European Commission, 2015, Introduction). Za dostizanje navedenih ciljeva, prakse cirkularne ekonomije treba da počivaju na tri osnovna principa: eliminacija otpada i zagađenja, cirkulisanje proizvoda i materijala koje obezbeđuje stvaranje najveće vrednosti i implementacija modela industrijske ekologije dizajnirane da regeneriše prirodnu ekonomiju. Takođe, i u Evropskom zelenom planu se ističe da do kraja

Izazovi izveštavanja o cirkularnoj ekonomiji kao paradigme održivosti

---

2050. godine, Evropska unija (EU) očekuje da će postići konkurentnu i resursno efikasnu ekonomiju, sa smanjenim emisijama gasova staklene bašte i ekonomskim rastom odvojenim od degradacije životne sredine (European Commission, 2019), što za pretpostavku ima primenu koncepta cirkularne ekonomije.

Koncept cirkularne ekonomije je, ipak, funkcionalno povezan sa održivim razvojem. Fokus na unapređenju održivog razvoja primetan je poslednjih decenija, kako na nivou pojedinačnih kompanija, tako i na regionalnom i naročito globalnom nivou. U tom smislu, 2000. godine Ujedinjene Nacije su definisale Milenijumske razvojne ciljeve tokom tzv. Milenijumskog samita UN. Oni su potom revidirani 2015. godine, razvijajući se u 17 ciljeva održivog razvoja koje treba postići do 2030. godine (United Nations, 2015). Ciljevi održivog razvoja Ujedinjenih Nacija su "integrisani i nedeljivi i uravnotežuju tri dimenzije održivog razvoja: ekonomsku, socijalnu i ekološku" (United Nations, 2015a, str. 529). Ovi ciljevi, dakle, "promovišu sofisticiranu i inovativnu poruku: kombinaciju aspekata održivog razvoja u pristup ljudskom blagostanju sa tri stuba, koji kombinuje ekologiju (održivost životne sredine), ekonomiju (ekonomski razvoj) i društvo (socijalna inkluzija)" (Mangukiya & Sklarew, 2023, str. 2).

Koncept cirkularne ekonomije i Ciljevi održivog razvoja Ujedinjenih Nacija su inherentno međusobno povezani. Postoje različita istraživanja o ovoj povezanosti, pri čemu su analize uglavnom bile fokusirane na određene Ciljeve. Tako, na primer, pregledom literature u poslednje tri decenije, Vann Yaroson i saradnici (Vann Yaroson et al., 2024) zaključuju da cirkularna ekonomija, promovišući efikasno korišćenje resursa, smanjenje otpada i reciklažu, direktno doprinosi realizaciji nekoliko Ciljeva UN, posebno Cilju 12 (Odgovorna potrošnja i proizvodnja) i Cilju 13 (Klimatske akcije). Međutim, implikacije cirkularne ekonomije dosežu dalje, utičući na druge ciljeve, kao što su Cilj 8 (Dostojanstven rad i ekonomski rast) stimulisanjem novih mogućnosti za zapošljavanje u sektorima reciklaže i reproizvodnje, i Cilj 11 (Održivi gradovi i zajednice) promovisanjem održive upotrebe resursa u urbanim područjima. Prema Schroeder i dr. (Schroeder, Anggraeni, & Weber, 2019), prakse cirkularnosti mogu doprineti nekim ciljevima održivog razvoja na nano, mikro i mezo nivou, a oni koji direktno doprinose životnom ciklusu su Ciljevi održivog razvoja UN: 6, 7, 8, 12 i 15, koji se odnose na čistu vodu i odlaganju otpada, pristupačnu i čistu energiju, dostojanstven rad i ekonomski rast, odgovornu potrošnju i proizvodnju, i život na kopnu, respektivno.

Potreba za rešavanjem velikih ekoloških izazova, neefikasnosti i nedostatka resursa i slična pitanja, po prirodni stvari, najpre se pojavila u nacionalnim, regionalnim i lokalnim politikama, a kao posledica tih zabrinutosti i na nivou kompanija i pojedinaca. Samim tim, i koncept cirkularne ekonomije, od samog početka je deo politika međunarodnih organizacija, država i lokalnih samouprava. Sa druge strane, na mikro nivou je, osim u slučaju pojedinih kompanija, svest o neophodnosti tranzicije sa linearne na cirkularnu proizvodnju uglavnom bila reakcija na proklamovane politike održivosti i prisutnu društvenu zabrinutost. Posledično, postojeća akademska literatura posmatra implementaciju cirkularne ekonomije na tri nivoa: mikro (jedna kompanija/organizacija ili pojedinačni potrošač), mezo (eko-industrijski park, lanac snabdevanja) i makro (grad, pokrajina, region, država, formalna ili neformalna organizacija država ili njihovih regiona) (de Melo et al., 2022; Scarpellini et al., 2019).

Regioni i gradovi se često vide kao pioniri u tranziciji ka održivosti, jer nije redak slučaj da preduzmu odgovarajuće mere pre nego se osmisle nacionalne politike (Doranova,

Roman & Zhechkov, 2019). Naime, na lokalnom nivou se najpre uočavaju problemi iscrpljivanja prirodnih resursa, neadekvatnog tretmana otpadnih voda i ostala ekološka, društvena i ekonomska pitanja koja ugrožavaju stabilnost, odnosno održivost. S obzirom da regioni i gradovi uglavnom nemaju dovoljno finansijskih i tehničkih mogućnosti, kao i da postoje određene institucionalne i opšte društvene barijere za punu implementaciju modela cirkularne ekonomije (Özsoy, 2021; Grafström & Aasma, 2021), inicijative potekle sa tog nivoa utiču na kreiranje odgovarajućih politika na višem, nacionalnom i nadnacionalnom nivou, ali i na nivou kompanija koje posluju u datom okruženju. Dakle, “iako su ovi izazovi globalne prirode, očigledno je da se funkcionalna globalna cirkularna ekonomija može postepeno graditi počevši od međusobnog povezivanja nacionalnih cirkularnih ekonomija koje se oslanjaju na međusobno povezane regionalne cirkularne ekonomije” (Strat, Teodor & Săseanu, 2018, str. 278).

Implementacija cirkularne ekonomije u velikim razmerama zahteva hibridni pristup koji je podstaknut i intervencijama javnih institucija odozgo nadole i aktivnostima industrije odozdo nagore (Arsova, Genovese & Ketikidis, 2022, str. 12). Pritom, inicijative odozgo nadole su one koje stimulišu institucije i povezane su sa strateškim i političkim odlukama, poput propisa o zaštiti životne sredine ili ekonomskih podsticaja. Intervencije odozdo nagore nastaju iz društvenih pokreta i poslovnih inicijativa, kao što su digitalne platforme koje vodi zajednica ili inicijative ekonomije deljenja i sl.. Generalno, dakle, uspeh modela cirkularne ekonomije u velikoj meri zavisi od dinamike odnosa koja leži u osnovi industrijskog, regionalnog i nacionalnog razvoja.

3. Izveštavanje o efektima cirkularne ekonomije na makro i regionalnom nivou – dometi i ograničenja

Praćenje uspešnosti primenjenog modela cirkularne ekonomije je neizostavni element u celokupnom procesu tranzicije sa linearnog modela. Napredak ka ostvarivanju ciljeva održivog razvoja podrazumeva ne samo praćenje, već i uvođenje preventivnih i korektivnih mera kada je to potrebno, zbog čega primenjeni indikatori učinaka cirkularne ekonomije imaju višestruk značaj u ostvarivanju tih ciljeva. U tom kontekstu, poslednjih godina razvijen je širok spektar indikatora cirkularnosti. Pošto ne postoji jedinstvena definicija koncepta cirkularne ekonomije, od najveće je važnosti znati šta raspoloživi indikatori mere kako bi se pravilno koristili.

Polazeći od bazičnih karakteristika cirkularne ekonomije, Saidani i saradnici (Saidani et al., 2019), na primer, predložili su klasifikaciju indikatora koji imaju za cilj procenu, poboljšanje, praćenje i komunikaciju o učinku cirkularne ekonomije. U razvijenoj taksonomiji, indikatori cirkularne ekonomije se razlikuju prema kriterijumima kao što su: (1) nivoi implementacije (npr. mikro, mezo, makro), (2) petlje cirkularne ekonomije (održavanje, ponovna upotreba, regeneracija, reciklaža), (3) performanse (unutrašnje, sa spoljnim uticajem), (4) perspektiva cirkularnosti (stvarna, potencijalna) koju uzimaju u obzir ili njihov (5) stepen transverzalnosti (generički, sektorski specifični) (Saidani et al., 2019, str. 542).

Imajući u vidu ranije istaknute nivoe implementacije modela cirkularne ekonomije, u literaturi se najčešće obrađuju indikatori primenljivi za određeni(e) nivo(e). Pri tome, specifičnosti merenja efekata cirkularne ekonomije ogledaju se u sledećem (Vercauteren, Maarten, & Van Hoof, 2018, str. 6-7):

Izazovi izveštavanja o cirkularnoj ekonomiji kao paradigme održivosti

---

- Indikatori makro nivoa pružaju holističke informacije o zemlji ili širem regionu. Samim tim, oni podržavaju strateške političke odluke u specifičnim oblastima ekonomske aktivnosti, kao što su integracija trgovinske i ekološke politike, politike očuvanja resursa, politike upravljanja otpadom, održivi razvoj i strategije i akcioni planovi Zelenog plana i sl.
- Indikatori mezo nivoa pružaju detaljnu analizu tokova resursa unutar ekonomije, razlikujući kategorije resursa, industrije ili grane proizvodnje i kategorije potrošnje.
- Indikatori mikro nivoa pružaju detaljne informacije za specifične procese donošenja odluka na poslovnom ili lokalnom nivou ili u vezi sa određenom supstancom ili pojedinačnim proizvodom.

Primetno je da je naveći deo istraživanja sproveden na makro nivou, kao i na mezo nivou, ali najmanje na mikro nivou. Ovaj trend se može tumačiti i činjenicom da postoje određene statističke baze podataka (Eurostat, na primer), ali i smernice za praćenje napretka u implementaciji cirkularne ekonomije na nivou pojedinačnih zemalja, ali i širih ili užih regiona. Na makro nivou se uglavnom kreiraju indikatori cirkularnosti polazeći od okvira koji je 2018. godine ustanovila Evropska unija (European Commission, 2018), koji je revidiran pet godina kasnije (European Commission, 2023). Revidirani okvir za praćenje zasnovan je na prioritetima cirkularne ekonomije u kontekstu Evropskog zelenog plana, 8. akcionog programa za životnu sredinu, Agende za održivi razvoj do 2030. godine i ciljeva EU u pogledu bezbednosti snabdevanja i otpornosti.

Međutim, većina indikatora predloženih u nacionalnim dokumentima, kao i indikatori EU, stavljaju u središte analize ekonomske i tehnološke aspekte (Avdiushchenko & Zajac, 2019). U kontekstu implementacije principa održivog razvoja, važno je integrisati i društvene aspekte. Ti aspekti su uglavnom uključeni u strategije cirkularne ekonomije gradova, kao, na primer, Pariza, Amsterdama i Londona. Oni se bave društvenim indikatorima koji utiču na ljude, kao što su kvalitet života, zdravlje i blagostanje (Smol, 2023, str. 579). U ovom kontekstu, međusobna povezanost između Ciljeva održivog razvoja UN i cirkularne ekonomije je ključna jer obezbeđuje održiv i pravedan rast i otpornost za globalnu zajednicu, promovišući ekološku održivost, ekonomsku isplativost i socijalnu inkluzivnost.

Pitanja uticaja učinka cirkularne ekonomije na ciljeve održivog razvoja, veze između inicijativa cirkularne ekonomije preduzetih u EU, Kini, zemljama ASEAN-a ili drugim regionima i državama i usklađenosti sa ciljevima održivog razvoja, kao i slična pitanja koja tangiraju indikatore cirkularne ekonomije i održivog razvoja, iako su ređe istraživana (Vann Yaroson et al., 2024), ukazuju na određene pozitivne rezultate u tim oblastima (s obzirom da predmet ovog rada nije dublja analiza ranijih istraživanja, o njihovim rezultatima videti, na primer: Ortiz-de-Montellano et al., 2023; de Oliveira & Oliveira, 2023; Gallardo-Vázquez et al., 2024; Rosa et al., 2023; Rodriguez-Anton et al., 2019; Emami et al., 2025).

Idealno bi bilo da metrike cirkularnosti pruže indicaciju koliko dobro se princip cirkularnosti primenjuje, odnosno kakvi su efekti na zajednicu u celini. Metode zasnovane na indikatorima cirkularnosti imaju, međutim, svoja ograničenja. Uobičajena ograničenja indikatorskih pristupa su dobro dokumentovana u literaturi i uključuju tehnička pitanja vezana za dostupnost podataka i suočavanja sa složenošću, kao i epistemološke izazove kao što je priroda kompromisa i rizika povezanih sa redukcionizmom (Purvis & Genovese,

2023, str. 1) (o redukcioniističkim metodologijama i alatima za merenje održivosti, na primer, videti: Gasparatos, El-Haram, M. & Horner, 2008).

Većina objavljenih metrika cirkularnosti je kritikovana zbog činjenice da ne predstavljaju sistemsku i multidisciplinarnu prirodu cirkularnosti i da se isključivo fokusiraju na merenje u kojoj meri su materijalni ciklusi zatvoreni (Corona et al., 2019). Ovi pristupi često zanemaruju karakteristike kružnih petlji (npr. kraće ili duže) i višedimenzionalne performanse održivosti, tj. ekološke, ekonomske i društvene. Samim tim, budući da primenjene metrike, po pravilu, ne odražavaju višeslojnu i međuzavisnu prirodu različitih aspekata cirkularne ekonomije, postoji rizik netačnih procena učinaka (Marjanović et al., 2025).

Pored toga, postoje mišljenja da pojedine metrike uključuju i neke faktore koji mogu imati suprotan uticaj na različite dimenzije cirkularne ekonomije. Kao primer, Hickel i Kallis (2020) navode slučaj sa ekonomskim rastom, koji se obično meri BDP-om. Navedeni autori ističu da empirijski dokazi o korišćenju resursa i emisiji ugljenika ne podržavaju teoriju zelenog rasta, shodno kojoj je kontinuirana ekonomska ekspanzija kompatibilna sa ekologijom naše planete, jer će nam tehnološke promene i supstitucija omogućiti da apsolutno odvojimo rast BDP-a od korišćenja resursa i emisije ugljenika (Hickel & Kallis, 2020, str. 469). Povezano sa tim, Garzás & Ruiz-Fuensanta (2025) ističu da iako postoji prednost primene kompozitnih indeksa zato što nude sveobuhvatan pregled širenja cirkularne ekonomije, njihova primena je upitna za proučavanje faktora koji su doprineli tom širenju zbog kombinovanja dimenzija cirkularne ekonomije koje nije uvek pogodno analizirati zajedno, u istom kontekstu.

Sa druge strane, pretežni fokus većine pristupa vezanih za merenje efekata primene koncepta cirkularne ekonomije je u ekološkoj i ekonomskoj dimenziji, dok su društveni aspekti, kao što su radne prakse, ljudska prava ili dobrobit zajednice, samo periferno i sporadično integrisani u koncept cirkularne ekonomije (Mies & Gold, 2021; Zavos, Lehtokunnas & Pyyhtinen, 2024; Corona et al., 2019). Za kreatore ekonomskih i poslovnih politika, kako na makro, tako i na nižim nivoima, važno je da imaju relevantne i pouzdane informacije, što je u procesu tranzicije ka cirkularnoj ekonomiji i težnji ka održivom razvoju od posebnog značaja. Međutim, „često, metrike i indikatori predstavljaju kontradikciju, kako u formi, tako i u sadržaju, što doprinosi zabuni i nesporazumu u javnim debatama“ (Corona et al., 2019, str. 2). Osim toga, „verovatno nije moguće (ili poželjno) kombinovati indikatore koji se zasnivaju na različitim epistemološkim pogledima na svet u jedan okvir“ (Purvis & Genovese, 2023, str. 8).

Generalno, smatra se da su kritička preispitivanja i eventualno osporavanja cirkularne ekonomije prilično retka u istraživačkoj literaturi (Zavos et al., 2024). Kao što Gregson i saradnici primećuju, ideja cirkularne ekonomije se „češće slavi nego kritički ispituje“, odnosno upotreba ovog koncepta „i u praktičarskoj i u akademskoj literaturi ima tendenciju da bude odobravajuća, nekritička, deskriptivna i duboko normativna“ (Gregson et al., 2015, str. 219).

4. Izazovi korporativnog izveštavanja o cirkularnoj ekonomiji

Dostizanje ciljeva održivog razvoja kroz proces tranzicije ka cirkularnoj ekonomiji moguće je samo ukoliko budu uključeni svi akteri koji direktno i indirektno utiču na kretanje resursa koji su predmet cirkularnosti. U tom smislu, kompanije bi se mogle

Izazovi izveštavanja o cirkularnoj ekonomiji kao paradigme održivosti

---

smatrati ključnim igračima u ekološkoj tranziciji, jer predstavljaju karike lanca proizvodnje i potrošnje koje se ne mogu prekinuti da bi se zatvorio kružni tok resursa (Esposito et al., 2023). Njihova je uloga, pritom, ne samo da implementiraju određene modele cirkularnosti u svojim poslovnim procesima, već i da izveštavaju o tome. Drugim rečima, informacije o efektima tranzicije sa linearne na cirkularnu ekonomiju nisu samo u fokusu nacionalnih i regionalnih vlada, profesionalnih i nevladinih organizacija i najšire javnosti, već i samih preduzeća i njihovih direktnih i indirektnih stejkholdera.

Korporativno izveštavanje o aktivnostima koje se tiču cirkularne ekonomije je u interesu i samih vlasnika i menadžera kompanija. Kvalitetnija informaciona osnova o aspektima cirkularnosti omogućuje preciznije procene efekata na ekonomske i finansijske performanse kompanije (Gonçalves, Carvalho & Fiorini, 2022; Esposito et al., 2024), ali i procene rizika i mogućnosti koje primenjene prakse cirkularnosti imaju na održivost.

Najčešći instrument komuniciranja kompanije sa zainteresovanim stranama jesu redovni i ad-hoc finansijski i nefinansijski izveštaji. Pri tome, nefinansijsko izveštavanje je tokom vremena evoluiralo, tako da se u praksi mogu naći obelodanjivanja u različitim formama i dokumentima, poput, na primer, izveštaju o održivosti, integrisanom izveštaju, nefinansijskom izveštaju, izveštaju o poslovanju i sl. Praksa redovnog ili ad-hoc formalnog izveštavanja o održivosti još uvek nije dovoljno razvijena, štaviše, kada je reč o obelodanjivanju informacija koje se tiču cirkularne ekonomije je vrlo oskudna (Opferkuch et al., 2022; Vitolla et al., 2023).

Dosadašnja istraživanja ukazuju da sklonost ka izveštavanju o cirkularnoj ekonomiji zavisi od delatnosti, odnosno pripadnosti industrijskoj grani (García-Sánchez et al., 2022; Krasodomska et al., 2023), ali i posvećenosti ciljevima održivog razvoja (Elalfy, Weber & Geobey, 2021). Generalno, nalazi navedenih i drugih autora ukazuju da je izveštavanje prisutno u kompanijama iz ekološki osetljivih industrija primarno proizvodnog i energetskog sektora, odnosno delatnosti koje su povezane sa visokim eksternalijama u pogledu životne sredine. Samim tim, glavne teme izveštavanja vezane su uglavnom za obelodanjivanje informacija o praktičnom upravljanju otpadom u cirkularnoj ekonomiji i smanjenju emisije gasova sa efektom staklene bašte (Opferkuch et al., 2023; García-Sánchez et al., 2022; Opferkuch et al., 2022; Istudor & Suciú, 2020). Izvesno, ovakve prakse izveštavanja samo o "E" stubu održivosti u kontekstu cirkularne ekonomije na mikro nivou utiče na praćenje i merenje indikatora cirkularnosti na makro i mezo nivou, o čemu smo diskutovali u prethodnom, drugom poglavlju.

Tokom poslednje dve decenije primetan je snažan razvoj smernica, odnosno standarda izveštavanja koji se tiču raznih aspekata održivosti od strane najuticajnijih računovodstvenih organizacija, ali i nacionalnih i nadnacionalnih regulatora (šire o tome: Spasić, 2022). Međutim, mali je broj standarda koji eksplicitno zahtevaju obelodanjivanja o cirkularnoj ekonomiji. Na primer, standardi Globalne inicijative za izveštavanje – GRI standardi, koji su, inače, najzastupljeniji okvir primenjen u nefinansijskom izveštavanju u režimu dobrovoljnosti (IFAC, 2024) implicitno označavaju određena pitanja cirkularnosti o kojima treba izveštavati. Najčešće su to zahtevi za obelodanjivanjima u vezi sa reciklažom, i to samo u setu standarda koji se odnosi na aspekt životne sredine.

Tek sa najnovijom Direktivom o izveštavanju o korporativnoj održivosti EU (CSRD–Corporate Sustainability Reporting Directive) (European Commission, 2022), u članu 29b eksplicitno se zahteva da u Standardima izveštavanja o održivosti, treba

definisati zahteve za obelodanjivanjima koja se tiču, između ostalog i iskorišćavanja resursa i kružne ekonomije. Upravo polazeći od zahteva ove odredbe, jula 2023. godine usvojeni su Evropski standardi izveštavanja o održivosti (European Sustainability Reporting Standards – ESRS) (European Commission, 2023), u okviru kojih je i ESRS 5 „Korišćenje resursa i cirkularna ekonomija“.

Iako je primena zahteva Direktive CSRD i Evropskih standarda ESRS trebalo da otpočne od 1. januara 2024. godine, sa mnogo većim obuhvatom kompanija koja podležu toj obavezi u odnosu na prethodnu Direktivu o nefinansijskom izveštavanju, početkom 2025. godine je Evropska komisija usvojila „Omnibus paket regulative“ kojim se predviđa postepeno uključivanje definisanih obveznika u proces izveštavanja, u tri „talasa“ – od 1. januara 2024, 2026 i 2027. godine, ali uz obavezu da se u međuvremenu dograde i revidiraju određene odredbe CSRD i ESRS, kako bi se trenutno veoma zahtevni, kompleksni i u nekim slučajevima nedovoljno jasni zahtevi pojednostavili i preciznije iskazali. Sa druge strane, u Republici Srbiji još uvek nije transponovana CSRD direktiva, već je na snazi Zakon o računovodstvu, koji je implementirao odredbe Direktive o nefinansijskom izveštavanju iz 2014. godine koja pruža veliku fleksibilnost obveznicima nefinansijskog izveštavanja.

5. Zaključak

Jedno od najrelevantnijih pitanja o kome se diskutuje u savremenom dobu je pitanje održivog razvoja. Održivi razvoj predstavlja koncept prema kome ljudi treba da žive i zadovoljavaju svoje potrebe bez ugrožavanja mogućnosti budućih generacija da ispune svoje vlastite potrebe. Opšte je prihvaćeno da su ekonomija, društveni aspekti i životna sredina tri osnovna stuba održivog razvoja. Klimatske promene, intenzivno ispljivanje resursa, karbonski otisak poslovanja i drugi degradirajući procesi direktno su ili indirektno povezani sa delovanjem kompanija, pojedinaca i društva kao celine. Takvi procesi zahtevaju da se tradicionalni linearni model poslovanja („uzmi, upotrebi, baci“) zameni modelom koji će obezbediti upotrebu postojećih resursa koji će u završnoj fazi proizvodno-potrošnog ciklusa biti transformisani u svoj pojavni ili modifikovani oblik. Koncept cirkularne ekonomije predstavlja, dakle, jedan od najznačajnijih instrumenata održivog razvoja.

Iako termini cirkularna ekonomija i održivost sve više dobijaju na popularnosti u akademskoj zajednici, industriji i kod kreatora politike, sličnosti i razlike između ova dva koncepta ostaju dvosmislene. Odnos između konceptata nije eksplicitno naveden u literaturi, što zamagljuje njihove konceptualne konture i ograničava efikasnost korišćenja pristupa u praksi, ali i u naučnim istraživanjima. Nesporno je da na politike i prakse cirkularne ekonomije u funkciji održivog razvoja uticaj imaju svi akteri, počev od makro nivoa – nacionalnih i regionalnih/lokalnih vlada, nadnacionalnih ekonomsko-političkih zajednica, preko svih učesnika u, na primer, lancu snabdevanja i potrošnje, organizacija civilnog sektora, do mikro nivoa, odnosno preduzeća i pojedinaca kao potrošača.

U svakom održivom planu ili strategiji, komunikacija igra vitalnu ulogu, kako interno tako i eksterno. Samim tim, i izveštavanje o efektima cirkularne ekonomije od presudnog je značaja za praćenje, analizu i ocenu ispunjenja postavljenih ciljeva, kao i korektivne akcije ukoliko su neophodne. Dosadašnja istraživanja ukazuju da su metrike cirkularnosti više zastupljene za makro nivo (države, regioni, gradovi). Međutim, kreirani indikatori praćenja su često neuporedivi, čak u nekim slučajevima i kreirani uz

Izazovi izveštavanja o cirkularnoj ekonomiji kao paradigme održivosti

pretpostavke koje se ne mogu naučno opravdati. I pored tih ograničenja, metrika cirkularne ekonomije na ovom nivou ima važnu ulogu za kreatore politika i propisa koji treba da obezbede primenu modela na mikro nivou.

Kada je reč o korporativnom izveštavanju, u poslednjih nekoliko decenija je primetan napredak u sferi nefinansijskog izveštavanja, koje, u načelu, obrađuje teme održivosti – ekološke, socijalne i aspekte upravljanja kompanija. Dosadašnji izveštaji o održivosti (ili u formi integrisanih izveštaja, nefinansijskih izveštaja, izveštaja o poslovanju i sl.) kreirani su uglavnom na dobrovoljnoj osnovi, uz primenu odgovarajućeg okvira za izveštavanje – najčešće GRI standarda ili drugog globalno uticajnog seta standarda izveštavanja. Međutim, niti jedan od do sada primenjivanih okvira za izveštavanje nije sadržao eksplisitne zahteve za obelodanjivanjima koja se tiču cirkularne ekonomije. Samim tim, i kompanijski izveštaji vrlo retko sadrže zadovoljavajuće informacije o ovom pitanju, osim onih koje se tiču emisije gasova sa efektom staklene bašte, otpadnih voda i sl. Sa donošenjem najnovije Direktive EU o korporativnom izveštavanju o održivosti i sa njom povezanih Evropskih standarda za izveštavanje o održivosti, očekuje se da se nivo i kvalitet obelodanjivanja o cirkularnoj ekonomiji značajno unapredi u predstojećem periodu. Ipak, s obzirom da je u međuvremenu usvojen paket regulative kojom se CSRD i ESRS postepeno uvode i dodatno modifikuju za kompanije koje će kasnije postati obveznici, pravi efekti sveobuhvatnijeg obelodanjivanja cirkularnosti u EU se očekuju u narednim godinama. Međutim, u Republici Srbiji poboljšanje u toj sferi korporativnog izveštavanja će verovatno uslediti naknadno, tek pošto se kroz zakonska rešenja kodifikuju odredbe navedene najnovije regulative EU. U tom smislu, ovaj rad treba da doprinese i podizanju svesti o potrebi izveštavanja o cirkularnoj ekonomiji ne samo u preduzećima, već i kod kreatora ekonomskih politika i regulative na nacionalnom nivou.

Literatura

- Arsova, S., Genovese, A., & Ketikidis, P. H. (2022). Implementing circular economy in a regional context: A systematic literature review and a research agenda. *Journal of Cleaner Production*, 368, 133117. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2022.133117>
- Avdiushchenko, A., & Zajac, P. (2019). Circular economy indicators as a supporting tool for European regional development policies. *Sustainability*, 11(11), 3025. <https://doi.org/10.3390/su11113025>
- Corona, B., Shen, L., Reike, D., Carreón, J. R., & Worrell, E. (2019). Towards sustainable development through the circular economy—A review and critical assessment on current circularity metrics. *Resources, Conservation and Recycling*, 151, 104498. <https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2019.104498>
- de Melo, T. A., de Oliveira, M. A., de Sousa, S. R., Vieira, R. K., & Amaral, T. S. (2022). Circular Economy Public Policies: A Systematic Literature Review. *Procedia Computer Science*, 204, 652-662. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2022.08.079>
- de Oliveira, C. T., & Oliveira, G. G. A. (2023). What Circular Economy Indicators Really Measure? An Overview of Circular Economy Principles and Sustainable Development Goals. *Resources, Conservation and Recycling*, 190, 106850. <https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2022.106850>
- Doranova, A., Roman, L., & Zhechkov, R. (2019). *CIRCTER - Circular Economy and Territorial Consequences. Policy Guide*. Dostupno na: <https://circulareconomy.europa.eu/platform/en/toolkits-guidelines/espon-policy-guide-circular-economy-and-territorial-consequences-circter>

- Elalfy, A., Weber, O., & Geobey, S. (2021). The Sustainable Development Goals (SDGs): a rising tide lifts all boats? Global reporting implications in a post SDGs world. *Journal of Applied Accounting Research*, 22(3), 557-575. <https://doi.org/10.1108/JAAR-06-2020-0116>
- Emami, N., Miatto, A., Gheewala, S., Soonsawad, N., Nguyen, T. C., Chiu, A. S., ... & Schandl, H. (2025). Measuring progress toward a circular economy of the ASEAN Community. *Journal of Industrial Ecology*, 29(1), 129-144. <https://doi.org/10.1111/jiec.13597>
- Esposito, B., Raimo, N., Malandrino, O., & Vitolla, F. (2023). Circular economy disclosure and integrated reporting: the role of corporate governance mechanisms. *Business Strategy and the Environment*, 32(8), 5403–5419. <https://doi.org/10.1002/bse.3427>
- Esposito, B., Sica, D., Supino, S., & Malandrino, O. (2024). Measuring the impact of circular economy performance on financial performance: The moderating role of stakeholder engagement. *Business Strategy and the Environment*, 33(6), 5109-5126. <https://doi.org/10.1002/bse.3744>
- European Commission (2015). *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. The European Union action plan for the circular economy, COM (2015) 614/2*. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52015DC0614>
- European Commission (2018). *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on a monitoring framework for the circular economy, COM/2018/029 final*. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52018DC0029>
- European Commission (2019). *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. The European Green Deal, COM/2019/640 final*. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52019DC0640>
- European Commission (2020). *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. A new Circular Economy Action Plan For a cleaner and more competitive Europe, COM/2020/98 final*. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1583933814386&uri=COM:2020:98:FIN>
- European Commission (2022). *Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting, PE/35/2022/REV/1*. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj/eng>
- European Commission (2023). *Commission Delegated Regulation (EU) 2023/2772 of 31 July 2023 supplementing Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council as regards sustainability reporting standards, C/2023/5303*. Dostupno na: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2023/2772/oj
- European Commission (2023). *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on a revised monitoring framework for the circular economy, COM/2023/306 final*. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52023DC0306>
- Gallardo-Vázquez, D., Scarpellini, S., Aranda-Usón, A., & Fernández-Bandera, C. (2024). How does the circular economy achieve social change? Assessment in terms of sustainable

Izazovi izveštavanja o cirkularnoj ekonomiji kao paradigme održivosti

---

- development goals. *Humanities and Social Sciences Communications*, 11, 692. <https://doi.org/10.1057/s41599-024-03217-9>
- García-Sánchez, I. M., Somohano-Rodríguez, F. M., Amor-Esteban, V., & Gonzalez-Valdueva, B. (2022). Circular economy projects and firm disclosures in an encouraging institutional environment. *Sustainability*, 14(3), 1149. <https://doi.org/10.3390/su14031149>
- Garzás, M. G. V., & Ruiz-Fuentsanta, M. J. (2025). Analysing the expansion of the circular economy in the European Union: How important is the regional context?. *Ecological Economics*, 231, 108560. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2025.108560>
- Gasparatos, A., El-Haram, M., & Horner, M. (2008). A critical review of reductionist approaches for assessing the progress towards sustainability. *Environmental impact assessment review*, 28(4-5), 286-311. <https://doi.org/10.1016/j.eiar.2007.09.002>
- Gonçalves, B. d. S. M., Carvalho, F. L. d., & Fiorini, P. d. C. (2022). Circular Economy and Financial Aspects: A Systematic Review of the Literature. *Sustainability*, 14(5), 3023. <https://doi.org/10.3390/su14053023>
- Grafström, J., & Aasma, S. (2021). Breaking circular economy barriers. *Journal of cleaner production*, 292, 126002. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.126002>
- Gregson, N., Crang, M., Fuller, S., & Holmes, H. (2015). Interrogating the circular economy: the moral economy of resource recovery in the EU. *Economy and society*, 44(2), 218-243. <https://doi.org/10.1080/03085147.2015.1013353>
- Hickel, J., & Kallis, G. (2020). Is green growth possible?. *New political economy*, 25(4), 469-486. <https://doi.org/10.1080/13563467.2019.1598964>
- IFAC (2024). *The State of Play in Sustainability Assurance. 2019-2022 Trends & Analysis*. Dostupno na: <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/discussion/state-play-sustainability-assurance>
- Istudor, L. G., & Suci, M. C. (2020). Bioeconomy and circular economy in the European food retail sector. *European Journal of Sustainable Development*, 9(2), 501-511. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2020.v9n2p501>
- Krasodomska, J., Zieniuk, P., & Kostrzewska, J. (2023). Reporting on Sustainable Development Goals in the European Union: what drives companies' decisions?. *Competitiveness Review: An International Business Journal*, 33(1), 120-146. <http://dx.doi.org/10.1108/CR-12-2021-0179>
- Mangukiy, R. D., & Sklarew, D. M. (2023). Analyzing three pillars of sustainable development goals at sub-national scales within the USA. *World Development Sustainability*, 2, 100058. <https://doi.org/10.1016/j.wds.2023.100058>
- Marjanović, I., Stanković, J. J., Östh, J., Marković, M., & Stanojević, M. (2025). Insight into territorial efficiency of circular economy through data envelopment analysis. *Frontiers in Environmental Science*, 13, 1494184. <https://doi.org/10.3389/fenvs.2025.1494184>
- Michellini, G., Moraes, R. N., Cunha, R. N., Costa, J. M., & Ometto, A. R. (2017). From linear to circular economy: PSS conducting the transition. *Procedia Cirp*, 64, 2-6. <https://doi.org/10.1016/j.procir.2017.03.012>
- Mies, A., & Gold, S. (2021). Mapping the social dimension of the circular economy. *Journal of Cleaner Production*, 321, 128960. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.128960>
- Oberle, B., Bringezu, S., Hatfield-Dodds, S., Hellweg, S., Schandl, H., & Clement, J., et al. (2019). *Global resources outlook: 2019: Natural Resources for the Future We Want*. A Report of the International Resource Panel. United Nations Environment Programme, Paris, France. Dostupno na: https://pure.iiasa.ac.at/id/eprint/15879/1/unep_252_global_resource_outlook_2019_web.pdf
- Opferkuch, K., Caeiro, S., Salomone, R., & Ramos, T. B. (2022). Circular economy disclosure in corporate sustainability reports: The case of European companies in sustainability

- rankings. *Sustainable Production and Consumption*, 32, 436-456.
<https://doi.org/10.1016/j.spc.2022.05.003>
- Opferkuch, K., Walker, A. M., Roos Lindgreen, E., Caeiro, S., Salomone, R., & Ramos, T. B. (2023). Towards a framework for corporate disclosure of circular economy: Company perspectives and recommendations. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 30(5), 2457–2474. <https://doi.org/10.1002/csr.2497>
- Ortiz-de-Montellano, C. G. S., Samani, P., & van der Meer, Y. (2023). How can the circular economy support the advancement of the Sustainable Development Goals (SDGs)? A comprehensive analysis. *Sustainable Production and Consumption*, 40, 352-362.
<https://doi.org/10.1016/j.spc.2023.07.003>
- Özsoy, T. (2021). Importance Of Cities In Transition To Circular Economy. *Journal of Academic Research in Economics (JARE)*, 13(3), 567-584. Dostupno na: http://www.jare-sh.com/downloads/dec_2021/tufan.pdf
- Purvis, B., & Genovese, A. (2023). Better or different? A reflection on the suitability of indicator methods for a just transition to a circular economy. *Ecological Economics*, 212, 107938. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2023.107938>
- Rodriguez-Anton, J. M., Rubio-Andrada, L., Celemin-Pedroche, M. S., & Alonso-Almeida, M. D. M. (2019). Analysis of the relations between circular economy and sustainable development goals. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 26(8), 708-720. <https://doi.org/10.1080/13504509.2019.1666754>
- Rosa, L. A. B. D., Cohen, M., Campos, W. Y. Y. Z., Ávila, L. V., & Rodrigues, M. C. M. (2023). Circular economy and sustainable development goals: main research trends. *Revista de Administração da UFSM*, 16(1), e9.
<https://doi.org/10.5902/1983465971448>
- Saidani, M., Yannou, B., Leroy, Y., Cluzel, F., & Kendall, A. (2019). A taxonomy of circular economy indicators. *Journal of Cleaner Production*, 207, 542-559.
<https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.10.014>
- Scarpellini, S., Portillo-Tarragona, P., Aranda-Usón, A., & Llana-Macarulla, F. (2019). Definition and measurement of the circular economy's regional impact. *Journal of Environmental Planning and Management*, 62(13), 2211–2237.
<https://doi.org/10.1080/09640568.2018.1537974>
- Schroeder, P., Anggraeni, K., & Weber, U. (2019). The relevance of circular economy practices to the sustainable development goals. *Journal of Industrial Ecology*, 23(1), 77-95.
<https://doi.org/10.1111/jiec.12732>
- Smol, M. (2023). Inventory and comparison of performance indicators in circular economy roadmaps of the European countries. *Circular Economy and Sustainability*, 3(1), 557-584. <https://doi.org/10.1007/s43615-021-00127-9>
- Spasić, D. (2022). Nacrt Međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja ED IFRS S2 - Put ka harmonizaciji korporativnog izveštavanja u vezi sa klimom?. U: Đukić, T., & Radenković-Jocić, D. (Eds.) *Proceedings of the The 53rd International Scientific Conference: Post-Pandemic Economic Challenges* (str. 379-394). Niš: Ekonomski fakultet.
- Strat, V. A., Teodor, C., & Săseanu, A. S. (2018). The characterization of the Romanian circular economy's potential, at county level. *Amfiteatru Economic*, 20(48), 278-293.
<https://doi.org/10.24818/EA/2018/48/278>
- Suárez-Eiroa, B., Fernández, E., Méndez-Martínez, G., & Soto-Oñate, D. (2019). Operational principles of circular economy for sustainable development: Linking theory and practice. *Journal of Cleaner Production*, 214, 952-961.
<https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.12.271>
- United Nations (2015). *The Sustainable Development Goals*. Dostupno na: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

Izazovi izveštavanja o cirkularnoj ekonomiji kao paradigme održivosti

---

- United Nations (2015a). *Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development - A/Res/70/1, Resolution adopted By the General Assembly On 25 September 2015*. <https://doi.org/10.1891/9780826190123.ap02>
- Vann Yaroson, E., Chowdhury, S., Mangla, S. K., Dey, P., Chan, F. T., & Roux, M. (2024). A systematic literature review exploring and linking circular economy and sustainable development goals in the past three decades (1991–2022). *International Journal of Production Research*, 62(4), 1399-1433. <https://doi.org/10.1080/00207543.2023.2270586>
- Vercalsteren, A., Maarten, C., & Van Hoof, V. (2018). *Indicators for a Circular Economy*. Summa Circular Economy Policy Research Centre, Leuven. Dostupno na: <https://circulareconomy.europa.eu/platform/en/measuring-circular-economy/indicators-circular-economy>
- Vitolla, F., L'Abate, V., Petruzzella, F., Raimo, N., & Salvi, A. (2023). Circular Economy Disclosure in Sustainability Reporting: The Effect of Firm Characteristics. *Sustainability*, 15(3), 2200. <https://doi.org/10.3390/su15032200>
- Zavos, S., Lehtokunnas, T., & Pyyhtinen, O. (2024). The (missing) social aspect of the circular economy: a review of social scientific articles. *Sustainable Earth Reviews*, 7(1), 11. <https://doi.org/10.1186/s42055-024-00083-w>

CHALLENGES OF REPORTING ON THE CIRCULAR ECONOMY AS A SUSTAINABILITY PARADIGM

Abstract: *As a consequence of the effects of linear production, climate change and other degrading impacts on limited resources, the circular economy has recently emerged as an instrument that should ensure sustainable development at both the macro and micro levels. Reporting on the effects of circularity at all levels should provide an informational basis for monitoring, analysis and possible corrective actions in circular economy processes. In this sense, we analyse the current scope and limitations of the indicators and metrics of circularity applied at the macro, meso and micro levels. We emphasize the necessity of timely implementation of both modern reporting practices and rules, especially EU regulations (Corporate Sustainability Reporting Directive - CSRD and European Sustainability Reporting Standards, especially ESRS 5) into the legislation of the Republic of Serbia.*

Key words: *Circular economy, indicators, reporting, achievements, limitations*